

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

5.1.2e

Deadline: 31-3-2021

SG
Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team Arbeidsmarkt

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T
F

5.1.2e

www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

5.1.2e

T
5.1.2e @minvws.nl

Datum
18 maart 2021

Aantal pagina's
8

nota

(ter beslissing)

vormgeving Bonus 2021

1 Aanleiding voor deze nota

Aan de Tweede Kamer is in 2020 de toezegging gedaan dat voor 2021 wederom een bonus beschikbaar is van netto € 500. Deze bonus is toegezegd in het verlengde van de bonusregeling 2020 die specifiek bedoeld was als een blijk van waardering voor de zorgprofessionals die een uitzonderlijke prestatie hebben verricht in de strijd tegen Covid-19 in de periode van 1 maart 2020 tot 1 september 2020. Met deze nota wordt het voorstel voor vormgeving van de bonus 2021 voor akkoord aan u voorgelegd.

2 Beslispunten, advies en mogelijk alternatief

Overwegende dat:

- het kabinet op Prinsjesdag 2020 heeft toegezegd voor 2021 wederom een bonus beschikbaar te stellen van € 500 netto;
- in het coalitieoverleg van november 2020 is afgesproken dat een budgettaire overschrijding als aan de orde bij de bonus 2020 niet meer aan de orde kan zijn én dat voor de bonus 2021 geen extra budget beschikbaar komt;
- er hierdoor voor de bonus 2021 een bruto budget van € 720 miljoen beschikbaar is;
- de wijze van uitvoering van de bonusregeling uit 2020 als gevolg hiervan niet onverkort kan worden toegepast voor de bonus 2021 en een andere vormgeving (kleinere doelgroep of verlaging bonusbedrag) vereist is;
- uit de consultatie met 3 werkgeversorganisaties is gebleken dat een verlaging van de hoogte van bonus (situatie bij verdelen budget 2021 over doelgroep 2020) niet op draagvlak kan rekenen bij werkgeversorganisaties én zorgverleners;
- daarmee het uitvoeren van de bonusregeling 2021 binnen het beschikbare budget vorm moet worden gegeven door middel van het strikt afbakenen van de doelgroep;

- ervan uitgaande dat u conform advies van Meva niet tot uitvoering van de bonusregeling Pgb Zvw overgaat (een nota inzake Pgb-bonusregeling Zvw wordt gelijktijdig aan deze nota separaat aan u voorgelegd) en hierdoor de voor deze regeling benodigde middelen à € 45 mln. niet uit het voor de bonus 2021 beschikbare budget hoeft te worden onttrokken;
- wordt de volgende besluitvorming aan u voorgelegd:

MEVA-OBF
Kenmerk
 1662771-203179-MEVA

1. Met uw akkoord wordt de bonus voor 2021 vorm gegeven op de volgende wijze:

Afbakening van de doelgroep van bonusregeling 2021 vindt plaats:

- a. op basis **van twee harde criteria**
 - 1.: **SBI code** (uitsluiten branches); en
 - 2.: (een verlaging naar) een **gemaximeerde inkomstengrens van 1,5x modaal**.
 - b. **met toevoeging van een eindslot op het budget** (een verdeling van het beschikbare budget naar rato en omvang van het aantal aanvragen - analoog aan bijvoorbeeld de verdeling van het budget bij het stagefonds).
- Vanaf het moment van uw akkoord is een tijdvak van minimaal 2 maanden nodig om tot publicatie van de regeling en openstelling van het subsidieloket bij DUS-I over te gaan. Openstelling van het aanvraagloket voor de nieuwe bonusregeling 2021 bij DUS-I is daarmee op zijn vroegst medio juni haalbaar. Na uw akkoord wordt een concrete planning voor gereedheid van de regeling opgesteld.

3 Samenvatting en conclusies

Beschikbaar budget

Door de overschrijding van het budget in 2020 staat er spanning op de relatie met Financiën. Niet alleen v.w.b. de extra middelen voor de bonus 2020, het werkt ook door in onze gesprekken over geld voor andere dossiers. Voor de bonus 2021 hebben we dan ook te maken met een strak financieel kader:

- a. Voor de bonusregeling 2021 is een (bruto) budget begroot **van € 720 miljoen**. Bij deze raming is uit gegaan van de ramingscijfers voor de bonusregeling 2020: dat 65% van de 1,2 miljoen zorgprofessionals in de sector zorg en welzijn een uitzonderlijke prestatie heeft verricht en de netto bonus € 500 bedraagt. Dit bedrag is inclusief de benodigde belasting om de bonus netto te kunnen uitkeren en exclusief de benodigde uitvoeringskosten voor de subsidieregeling. Dit bedrag komt uit op een netto budget van ca. € 400 miljoen. Uit dit bedrag kan een netto bonus van € 500 betaald worden voor **maximaal 800.000 zorgprofessionals**.

Uitgaande van de aanvraaggegevens van de bonus 2020 dienen we voor de bonusregeling 2021 uit te gaan van in totaal circa 1,4 miljoen zorgprofessionals. Daarbij speelt mogelijk een aanzuigende werking door de bonusronde 2020. Verwacht wordt dat onder de bonusregeling 2021 door meer zorgaanbieders een subsidieaanvraag zal worden ingediend. In de vorige ronde zijn er immers instellingen geweest die niet (of minder ruimhartig) hebben aangevraagd, terwijl zij dat achteraf gezien wel hadden willen doen nu door anderen zo ruim is aangevraagd.

Opbrengst overleg met het veld

Een drietal brancheorganisaties (NVZ, Thuiszorg Nederland en VGN) was bereid om vrijblijvend het gesprek aan te gaan over de vraag hoe de bonusregeling 2021 binnen de beschikbare financiële kaders kan worden vormgegeven, welke varianten uitvoeringstechnisch mogelijk zijn en met welke uitvoeringsaspecten dan rekening moet worden gehouden. Op voorhand is door hen aangegeven dat zij op geen enkele wijze kunnen worden gecommiteerd aan de keuzes die op basis van het gesprek worden gemaakt. Zij vinden het aan de politiek om een besluit te nemen over afbakening van de doelgroep. Uit het gesprek bleek daarnaast dat de communicatie over de bonus bij zorgverleners de verwachting heeft gewekt dat de bonus € 500 zal bedragen. Voor zover werkgevers onder de bonusregeling 2020 wel eigenstandig een afbakening hebben gemaakt, achten zij dit, vanwege de discussies die deze afbakening met vakbonden met zich mee heeft gebracht, niet voor herhaling vatbaar. Tenslotte blijkt het voor het zorgveld lastig om de keuzes ten aanzien van de bonus los te zien van de keuzes die in de vaccinatiestrategie zijn gemaakt en van de roep om een structurele loonsverhoging.

MEVA-OBF

Kenmerk

1662771-203179-MEVA

Lessen uit bonus 2020

- De bonus wordt door professionals als blijk van waardering gezien. Voor 2021 moet dit gevoel van waardering worden behouden.
- De bonus 2020 heeft ook geleid tot onrechtvaardige situaties, omdat veel medewerkers met kleine contracten en medewerkers die in de eerste golf vanwege de afgeschaalde reguliere zorg thuis hebben gezeten, ook een bonus hebben gekregen. Het gevoel van onrechtvaardigheid zal bij iedere variant in enige mate blijven/aanwezig zijn.
- De verantwoording van de bonusregeling 2020 ligt onder een vergrootglas bij de Audit Dienst Rijk (ADR) en de Algemene Rekenkamer (AR) vanwege aard en omvang van de regeling. Een heldere afbakening van de bonusregeling 2021 is daarmee een **noodzaak**.

Voorgestelde uitwerking bonusregeling 2021

De voorgestelde uitwerking is begroot op een maximaal aanvraagpercentage uitgaande van de voorgestelde criteria op basis van aantallen bij de bonus 2020. Daarmee is naar verwachting een maximaal aanvraagpercentage en de bijbehorende kosten van de regeling in beeld gebracht. Om een budgetoverschrijding als onder de bonusregeling 2020 te voorkomen, wordt echter volledigheidshalve een wijziging in de subsidietechniek voorgesteld die ziet op het hanteren van een gesloten budget. Daarnaast wordt in deze variant de bonusregeling 2021 verder afgebakend door een aanpassing in de twee harde criteria die in de bonusregeling 2020 waren opgenomen.

De aanpassing ziet er als volgt uit:

- 1.: Een beperkte selectie op **SBI code** (uitsluiten branches);
- 2.: (een verlaging naar) een **gemaximeerd inkomen van 1,5x modaal**; en
- 3.: **Een gesloten budget** met een verdeling van het beschikbare budget naar rato van het aantal aanvragen (analoog aan bijvoorbeeld de verdeling van het budget bij het stagefonds).

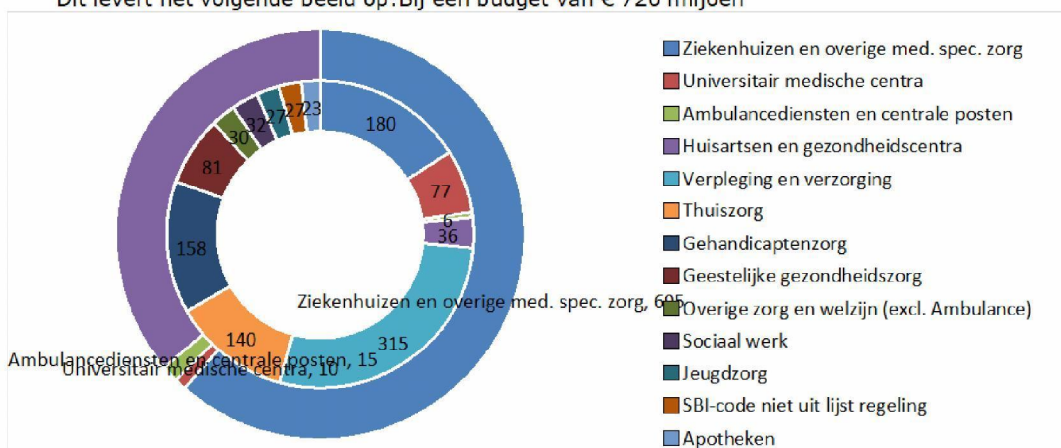
- 4.: Er wordt een **referteperiode** (tijdvak waarin de werkzaamheden moeten zijn verricht) opgenomen van **1 oktober 2020 tot 1 april 2021**.

MEVA-OBF
Kenmerk
 1662771-203179-MEVA

Dit betekent concreet dat de volgende criteria voor de bonus gelden:

- Zorgprofessionals – **zowel werknemers in loondienst als derden** (zzp'ers, uitzendkrachten en ingehuurde schoonmakers) – in dienst van een zorgaanbieder met een geselecteerde sbi code;
- De geselecteerde sbi codes betreffen de sectoren a. **Ziekenhuizen en overige medisch specialistische zorg**, b. **Universitair medische centra**, c. **Ambulancediensten en centrale posten** en d. **huisartsen en gezondheidscentra**. e. **Verpleging en verzorging** f. **Thuiszorg**
- Niet opgenomen worden de sectoren g. gehandicaptenzorg, h. geestelijke gezondheidszorg, i. overige zorg en welzijn (excl. ambulancediensten), j. sociaal werk, k. jeugdzorg, l. apotheken.
- Het maximum aan de verdiensten (omgerekend naar uurtarief) van de zorgprofessionals wordt verlaagd van 2x modaal naar van **1,5x modaal**. Hierbij komen in ieder geval de gespecialiseerd verpleegkundigen zoals werkzaam op de ic en de ambulance (FWG 55 of evt. 60), verzorgenden (FWG 35) en verpleegkundigen (FWG 40-50) voor de bonus in aanmerking.
- Ter voorkoming van een budgetoverschrijding als aan de orde bij bonusregeling 2020, wordt een **gesloten budget** gehanteerd. Uitgangspunt hierbij is in beginsel een netto bonus van € 500, tenzij er sprake is van 'overvraging'. Dit betekent dat indien er onvoorzien meer aanvragen worden ingediend dan begroot, het beschikbare bedrag door het aantal en de hoogte van de aanvragen wordt gedeeld. Dit heeft tot gevolg dat bij onvoldoende budget de hoogte van de netto bonus daalt naar een lager bedrag. Bij deze techniek worden de aanvragen beoordeeld en verleend (indien voldaan aan de criteria) na sluiting van het loket.
- Met de referteperiode wordt aangesloten met het begin van de tweede golf: vanaf oktober 2020 is een stijging waarneembaar in de ziekenhuisopnames. Gekozen is voor een referteperiode van zes maanden, evenals bij de bonusregeling 2020.

Dit levert het volgende beeld op: Bij een budget van € 720 miljoen

Met dit voorstel;

- Kan uitgaande van een maximaal aanvraagpercentage gebaseerd op de aanvragen van bonusregeling 2020, subsidie worden verleend voor het toekennen van circa **838.000 bonussen aan zorgprofessionals**.
- Worden alleen die sectoren meegenomen waarvan wordt verondersteld dat deze het zwaarst zijn getroffen door COVID;
- Wordt vastgehouden aan de bedoeling van de eerdere regeling, namelijk dat de zorgverleners die in de frontlinie hebben gestaan en een uitzonderlijke prestatie hebben geleverd, een bonus ontvangen;
- Is in beginsel het uitgangspunt dat wordt vastgehouden aan het bedrag van € 500,- dat in het veld wordt verwacht, waarmee het gevoel van een blijf van waardering wordt vastgehouden;
- Wordt een budgetoverschrijding uitgesloten;
- Wordt gehoor gegeven aan een duidelijke afbaking vanuit de overheid.

MEVA-OBF

Kenmerk

1662771-203179-MEVA

Geselecteerde deelsectoren;

- Voor de selectie van deelsectoren die als SBI code worden opgenomen in de bonusregeling 2021 is in de eerste plaats gekeken naar de ziekenhuizen en ambulances. Bij deze deelsectoren ligt het zwaartepunt van de werkzaamheden in de strijd tegen Covid-19: de ic-zorg van ernstig zieke COVID-19 patiënten en het vervoer van deze patiënten naar het ziekenhuis.
- Voor een aanvulling op deze deelsectoren is gekeken naar de cijfers van oververzuim. Het aantal besmettingen met Cobvid-19 onder personeel en de hogere werkdruk zorgen waarschijnlijk voor een hoger ziekteverzuim. Deze gegevens leveren daarmee een zo mogelijk objectieve bron op voor de selectie:

Branches	Oververzuim
Huisartsen en gezondheidscentra	1,33
Verpleging en Verzorging	0,87
Thuiszorg	0,80
Overige zorg en welzijn	0,77
Gehandicaptenzorg	0,67
Sociaal werk	0,40
Ziekenhuizen en overige med. spec. zorg	0,30
Geestelijke gezondheidszorg	0,17
Universitair medische centra	0,07
Jeugdzorg	-0,07

- Uit de oververzuim cijfers is af te leiden dat de zwaarte van de werkdruk – naar orde van grote – lijkt te liggen in de deelsectoren:
 - a. Huisartsen
 - b. Verpleging en verzorging
 - c. Thuiszorg
- Het is aannemelijk dat deze deelsectoren het zwaar hebben als gevolg van Covid-19. Huisartsen zijn het eerste aanspreekpunt voor zieke Covid-19 patiënten. De verpleging staat bekend om veel besmettingen onder patiënten en heeft beperkt bezoek van patiënten moeten toestaan om verdere verspreiding te voorkomen. De thuiszorg kan gezien de aard van de werkzaamheden (thuis bij klanten) zich niet aan Covid-19 onttrekken.

Benodigd budget;

De voorgestelde variant vergt een budget van € 754 miljoen. Dit brengt uitgaande van het beschikbare budget van € 720 miljoen een tekort met zich mee van € 59 miljoen.

MEVA-OBF

Kenmerk

1662771-203179-MEVA

In onderstaande tabel is weergegeven wat de kosten per toevoeging deelsector bedragen:

Deelsector	Benodigd bedrag per deelsector in mln	Benodigd bedrag cumulatief in mln	Tekort bij budget van 695 - variant zonder Pgb bonus Zvw- (720 minus reservering bezwaar/beroep en aanzuigende werking)
Ziekenhuizen en overige med. Spec. Zorg.	180	180	nvt
Universitair medische centra	77	257	nvt
Ambulancediensten en centrale posten	6	263	nvt
Huisartsen en gezondheidscentra	36	299	nvt
Verpleging en verzorging	315	614	nvt
Thuiszorg	140	754	59

Voor het tekort van van € 59 miljoen worden de volgende oplossingen gezien:

- Mogelijk kan een deel - te weten 30 mln euro - van de incidentele middelen op de aanvullende post bij Financiën (totaal 92,5 mln euro in 2021) t.b.v. arbeidsvoorwaarden worden ingezet. Deze middelen waren oorspronkelijk gereserveerd voor een compensatieregeling voor het afschaffen van de doorsneesystematiek pensioen, maar zijn vrijgevallen doordat de overgang naar een nieuw pensioenstelsel pas later vorm krijgt. Beoogt was/is deze middelen in te zetten voor intensiveringen n.a.v. het SER-advies m.b.t. arbeidsvoorwaarden dat begin april wordt verwacht. Inzet van 30 mln euro uit dit potje vergt akkoord van Financiën/IRF en mogelijk nog afstemming met het veld (werkgevers). Deze mogelijkheid wordt nader verkend. Indien deze mogelijkheid benut kan worden, resteert een tekort van € 29 miljoen.
- Bij onderuitputting van het budget voor de Pgb-zorgbonusregeling Wmo 2015, Jeugdwet, Wlz, kan het niet benutte budget worden ingezet om dit tekort op te vangen. Het budget voor de Pgb-zorgbonusregeling is begroot op een 100% aanvraag. De kans is daarmee aanwezig dat er sprake is van onderuitputting:
 - Indien optie 1 niet begaanbaar is, is een aanvraagpercentage voor de Pgb-zorgbonusregeling Wmo 2015, Jeugdwet, Wlz nodig van $\leq 53\%$ om het tekort volledig te kunnen aanvullen.
 - Indien optie 1 wel begaanbaar is, is een aanvraagpercentage voor de Pgb-zorgbonusregeling Wmo 2015, Jeugdwet, Wlz nodig van $\leq 77\%$ om het tekort volledig te kunnen aanvullen.
- Indien optie 1 en 2 onvoldoende budget opleveren, resteert de mogelijkheid om de eindslotsystematiek bij voorbaat toe te passen. Dit betekent dat bij

de start van de regeling wordt uitgegaan van een lager netto bonusbedrag:

- Bij een tekort van € 59 miljoen euro bedraagt het netto bonus bedrag € 461;
- Bij een tekort van € 29 miljoen euro bedraagt het netto bonus bedrag € 481;

Bovengenoemde netto bonus bedragen kunnen nog dalen in geval van een onvoorziene overvraging van de bonusregeling 2021.

MEVA-OBF

Kenmerk

1662771-203179-MEVA

4 Draagvlak politiek

Aan de Tweede Kamer is in 2020 de toezegging gedaan dat voor 2021 wederom een bonus beschikbaar is, dit keer van netto € 500. Deze bonus is toegezegd in het verlengde van de bonusregeling 2020 die specifiek bedoeld was als een blijk van waardering voor de zorgprofessionals die een

uitzonderlijke prestatie hebben verricht in de strijd tegen Covid-19 in de periode van 1 maart 2020 tot 1 september 2020. Bij brief van 8/12/2020 is de TK erover geïnformeerd dat de budgettaire overschrijding van de bonus 2020 tot gevolg heeft dat de bonus voor 2021 anders dient te worden vormgegeven, op zodanige wijze dat de bonus 2021 recht doet aan het doel van de motie waarop deze gebaseerd is, maar ook binnen de budgettaire kaders blijft. Afbakening van de doelgroep van de bonus 2020 bij de bonus 2021 zal evenwel naar verwachting op bezwaren stuiten bij veldpartijen en de oppositie.

5 Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

De bonus 2020 is breed aangevraagd. Zo breed dat bijna iedere zorgprofessional binnen zorg en welzijn de bonus heeft ontvangen, waarmee de bonus het karakter heeft gekregen van een eenmalige generieke salarisverhoging. Het is aannemelijk dat de verwachting bij zorgprofessionals leeft dat zij die de bonus in 2020 hebben ontvangen, ook in 2021 voor de bonus in aanmerking komen. De bonusregeling is daarmee verweven geraakt met de roep om een structurele loonsverhoging vanuit de sector. Voor een uitvoering van de bonusregeling 2021 binnen het beschikbare budget én overeenkomstig de oorspronkelijke doelstelling van de regeling, is het dan ook noodzakelijk dat de bonusregeling 2021 in de communicatie wordt losgekoppeld van het vraagstuk inzake de structurele loonsverhoging.

6 Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

7 Juridische aspecten en haalbaarheid

N.v.t.

8 Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Afgestemd met WJZ, FEZ en DUS-I.

9 Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

10 Toezeggingen

Zie kopje draagvlak politiek

11 Fraudetoets

n.v.t.

Bijlage I**Overzicht aantal medewerkers per deelsector Zorg en Welzijn**

MEVA-OBF

Kenmerk

1662771-203179-MEVA

Branche	Aantal zorgmedewerkers binnen de variant gestelde criteria
Ziekenhuizen en overige med. Spec. zorg	200.000
Universitair medische centra	86.000
Ambulancediensten	7.000
Huisartsen en gezondheidscentra	40.000
Verpleging en verzorging	350.000
Thuiszorg	155.000
Totaal	838.000